

Casus PTB 10 februari 2009

De gemeente Wijtenburg heeft naar eigen zeggen de zaken goed voor elkaar en heeft eind 2008 besloten het generieke beleid van het Besluit Bodemkwaliteit te gaan hanteren. Binnen de gemeente zal door een projectontwikkelaar een terrein ontwikkeld worden tbv woningbouw. Het betreft agrarisch gebied, een boerderij met landerijen, gelegen binnen het te ontwikkelen gebied, de boerderij is tot voor kort in gebruik geweest bij een bedrijf dat auto's restaureerde. Momenteel is de boerderij met landerijen in eigendom van de erven Boer. De gemeente zal na aankoop van het gebied de wegen en nutsvoorzieningen aanleggen en een deel van de bouwpercelen zelf verkopen, het andere deel wordt aan de projectontwikkelaar doorverkocht die de percelen vervolgens met vrije sector woningen zal verkopen. In verband met de lokale woningnood is de politieke druk binnen de gemeente groot, om het terrein snel in ontwikkeling te nemen en met de bouw te starten.

Op het terrein is nog geen bodemonderzoek uitgevoerd; de erven Boer willen graag snel geld zien en hebben, om de verkoop te bespoedigen, alvast een bodemonderzoek op het gehele terrein uit laten voeren. Dit onderzoek is uitgevoerd door een niet erkend bureau De Buis. De resultaten zijn dat het gebied grotendeels schoon is; uitgezonderd het erf van de boerderij, hier worden verhoogde olie- en metaalgehalten in de bovenste 50 cm aangetroffen over een oppervlakte van circa 800 m² en is een puinverharding van circa 200 m² aanwezig.

De gemeente koopt het gebied, landerijen en boerderij met erf, aan en laat vervolgens een aanvullend bodemonderzoek uitvoeren op het erf van de boerderij, dit maal wel door een daartoe erkend onderzoeksbureau De Boor. Het onderzoeksbureau maakt onderdeel uit van aannemer De Graaf. Het onderzoek bevestigt de uitkomsten van het eerste onderzoek. Omdat de tijdsdruk hoog is, wordt aan bureau De Boor ook opgedragen een saneringsplan op te stellen. Het plan geeft aan dat na de verwijdering van circa 500 m³ verontreinigde grond en circa 100 m³ puin ook het erf voor wonen geschikt is. De verontreinigde grond moet worden afgevoerd, het puin kan na breken worden toegepast. De gemeente gunt vervolgens, na aanbesteding, de opdracht aan aannemer De Graaf (gespecialiseerd in het aanleggen van infrastructuur), om de infrastructuur te ontwikkelen, maar ook om het erf van de boerderij te saneren. In het kader van de infrastructuur worden riolering, wegen en een geluidswal (tussen de rondweg en de nieuw te bouwen woningen) aangelegd. Voor de 2 hoofdontsluitingswegen wordt gebruik gemaakt van door de aannemer De Graaf te leveren IBC-bouwstof in een hoeveelheid van 7.000 m³. Verder worden voor de andere straten klinkers (5.000 m²) hergebruikt van een reeds bestaande gemeentelijke weg op het terrein. Voor de geluidswal wordt alvast grond van elders ingenomen en op een toegankelijk deel van het terrein opgeslagen; het voornemen is om met deze grond na hooguit 3 maanden de geluidswal te realiseren. De kwaliteit van de grond varieert van klasse wonen tot klasse industrie. De opslag wordt conform de regels gemeld aan het centrale meldpunt (www.meldpuntbodemkwaliteit.senternovem.nl)

Hoewel de politieke druk hoog is, vlotten de werkzaamheden niet. Vanwege een strenge vorstperiode loopt de uitvoering van de sanering vertraging op en evenzo verloopt de aanleg van de infrastructuur niet voorspoedig.

Na ruim 8 maanden is er voldoende grond in opslag genomen om een start met de geluidswal te maken. In de tussentijd heeft de toezichthouder van de gemeente regelmatig de aangevoerde grond bemonsterd om de milieuhygiënische kwaliteit te bepalen. Hieruit blijkt dat dit in orde is. In de geluidswal zal 25.000 m³ grond worden toegepast en afgedekt met een schone laag van 40 cm, die in een later stadium zal worden beplant.

Voor de 2 hoofdontsluitingswegen wordt als fundering voor weg 1, 3.000 m³ en voor weg 2, 4.000 m³ IBC-bouwstof toegepast. Hierbij wordt een nieuw (alternatief) isolatiemateriaal gebruikt. Aannemer De Graaf heeft samen met bureau De Boor de gemeente weten te overtuigen dat de 100 m³ puin van het erf van de boerderij zodanig is dat het direct kan worden toegepast. Er moet namelijk nog een half verhard wandelpad langs de geluidswal komen, het materiaal komt daar goed van pas. De bij de sanering van het erf van de boerderij vrijkomende 500 m³ verontreinigde grond vervalt aan de aannemer. De 5.000 m² klinkers vinden hun plek in een nieuw aan te leggen straat.

Vragen mbt Kwalibo

Hoe kun je controleren of een bodemintermediair voor een bepaalde werkzaamheid of kwaliteitsverklaring erkend is?

Op de website van Bodem+ worden actuele lijsten bijgehouden van erkende bodemintermediairs. Om te controleren of een bodemintermediair –in dit geval bureau De Boor voor het uitvoeren van het tweede bodemonderzoek (BRL 2000) en aannemer De Graaf voor de uitvoering van de sanering (BRL 7000)- voor die specifieke werkzaamheid erkend is, kun je gebruikmaken van de zoekmachine voor erkende bodemintermediairs.

Bestaat hier onduidelijkheid over ga dan het één en ander na bij de Helpdesk van Bodem+, zijn er nog steeds vragen dan wel vermoedens verzoek dan de Inspecties om meer duidelijkheid.

Voor vragen over de werking van de zoekmachine voor erkende bodemintermediairs kan gebruik gemaakt worden van de faq's:

http://www.senternovem.nl/Bodemplus/verklaringen/erkenningen/zoekmenu/faq_zoekmenu_erkende_in_termediairs.asp

Moet worden nagegaan of onderzoeksbureau De Boor en/of aannemer De Graaf voldoen aan de eisen van functiescheiding? Motiveer

Nee, dat is niet nodig, omdat art. 17 Bbk alleen betrekking heeft op de relatie tussen opdrachtgever/eigenaar en bodemintermediair. Het terrein is van de gemeente. De gemeente geeft opdracht aan onderzoeksbureau De Boor om aanvullend bodemonderzoek te doen en daarna ook het saneringsplan op te stellen. Het eerste lid van art. 17 is dus niet van toepassing omdat bureau De Boor geen zakelijk (bijv. eigenaar) of persoonlijk (bijv. huur) recht heeft op het terrein. Het tweede lid is niet van toepassing omdat er tussen gemeente en bureau De Boor geen organisatorische, financiële of juridische binding bestaat, behalve de overeenkomst tot het uitvoeren van het aanvullende bodemonderzoek en – in tweede instantie – het opstellen van het saneringsplan. Deze werkzaamheden worden overigens ook niet genoemd in het tweede lid van art. 17 Bbk jo. artikel 2.5 lid 2 van de Regeling Bk.

Het tweede lid heeft betrekking op de relatie tussen een conformiteitsverklarende instelling (afgekort ci) en de instelling/persoon die gecertificeerd moet worden. Dat betekent bijvoorbeeld dat een certificerende instelling geen eigen personeel mag certificeren of een inspectie-instelling geen voorziening mag inspecteren die ze zelf heeft aangelegd (bijv. vloestofdichte vloer).

Wat betreft de relatie tussen de gemeente (als opdrachtgever/eigenaar) en aannemer De Graaf geldt hetzelfde als hiervoor opgemerkt ten aanzien van de relatie tussen gemeente – bureau De Boor. Mogelijk dat er onvoldoende functiescheiding is tussen bureau De Boor en aannemer De Graaf, maar dat is niet geregeld in art. 17 Bbk. Een eventuele onwenselijke belangenverstrengeling in dat soort situaties dient ondervangen te worden door middel van de erkenningsregeling. Het is derhalve wel van belang na te gaan of aannemer De Graaf ook erkend is conform het Bbk. Zo niet, dan mag het bevoegd gezag (GS) niet instemmen met het saneringsverslag (art. 21 Bbk: het saneringsverslag is geregeld in art. 39c lid 2 Wbb (zie lid 2 van art. 21 Bbk).

Functiescheiding blijft een lastig fenomeen, in het bijzonder intern in het geval van de BRL 6000 en BRL 7000; zijn er vermoedens dat dit niet correct wordt uitgevoerd neem dan contact op met het Toezichtskloket.

Verder kan hierbij worden opgemerkt dat bij dergelijke gevallen, waarbij art. 17 van toepassing is, dat na gegaan kan worden of er bindingen zijn, door bijvoorbeeld het handelsregister (KvK), de gemeentelijke basisadministratie of het kadaster te raadplegen.

Is hier sprake van voldoende functiescheiding op grond van art. 17 lid 1 en/of lid 2 BBK? Bij wie ligt de bewijslast?

We gaan er hier van uit dat beide zijn erkend.

Art. 17 lid 1 Bbk, gaat oa in op de relatie tussen de eigenaar en bureau De Boor. Bureau De Boor als erkende instelling mag geen zakelijk of persoonlijk recht hebben op het terrein. Dat heeft De Boor ook niet. Volgens de tekst en de toelichting op art. 17 lid 1 Bbk, mag dat wel. Een BV is juridisch zelfstandig en eventuele (indirecte) bindingen tussen de BV's zijn niet relevant. Dus alleen in het geval De Boor BV zelf eigenaar zou zijn, zou zij de werkzaamheden niet mogen uitvoeren.

Als niet in voldoende mate wordt voldaan aan de vereiste functiescheiding, hoe moet er dan verder worden gehandeld?

Na het signaleren van het feit dat de functiescheiding onvoldoende zou zijn, kan het lokale bevoegd gezag de betrokkenen hier op wijzen. Daarnaast moet op grond van art. 162 Wetboek van Strafvordering (aangifteplicht voor openbare colleges en ambtenaren) [aangifte worden gedaan](#). [Tevens is het aan te raden dat](#) het Toezichtskloket van de Inspectie wordt geïnformeerd.

De VROM-Inspectie en de Inspectie van Verkeer en Waterstaat zijn in het kader van Kwalibo het bevoegd gezag in dergelijke zaken.

NB. de resultaten van de werkzaamheden mogen wel geaccepteerd worden door het bevoegd gezag; functiescheidingsregels zijn alleen strafrechtelijk handhaafbaar (via artikelen 11.2 en 11.3 Wm strafbaar gesteld in art. 1a cat 2 Wed).

Moet de gemeentelijke toezichthouder die monsters van de opgeslagen grond neemt, ook gecertificeerd en erkend zijn?

Nee, de eis tot certificering en erkenning is volgens art. 66 van het Bbk niet van toepassing op werkzaamheden die worden verricht ter uitvoering van een wettelijke taak door of in opdracht van een bestuursorgaan of op werkzaamheden die worden verricht voor de opsporing en vervolging van strafbare feiten. Wel is gewenst dat het monster op dezelfde wijze (en dus conform het normdocument) wordt genomen, teneinde te voorkomen dat de analysesresultaten niet te vergelijken zijn en deze resultaten later niet of in mindere mate kunnen bijdragen aan het bewijs in een bestuursrechtelijke of strafrechtelijke procedure, of in een civiele procedure bruikbaar kunnen zijn. Een en ander moet dus goed worden vastgelegd.

NB. anders dan onder het Bouwstoffenbesluit is er onder het Bbk geen onderscheid meer gemaakt tussen onderzoeksprotocollen voor gebruikers en die voor handhavers.

Is het in deze casus toegestaan, dat de gemeente de resultaten van het eerste bodemonderzoek accepteert die afkomstig zijn van een niet erkende intermediair (De Buis)

Ja, in dit geval betreft het een privaatrechterlijke handeling, namelijk de aankoop van een terrein. De resultaten van dit onderzoek mogen echter niet worden gebruikt in een bestuursrechtelijk traject. [Daarnaast is het de vraag of het eerste onderzoek als 'basis' voor het tweede aanvullende onderzoek gebruikt kan worden.](#)

Kan de gemeente opdracht verlenen voor het uitvoeren van werkzaamheden op het gebied van het aanleggen van de infrastructuur aan een niet erkende aannemer?

Ja, omdat deze werkzaamheid geen werkzaamheid is in de zin van het Bbk, maar in dit geval voert aannemer De Graaf ook de sanering uit; niet duidelijk is of deze aannemer hiervoor erkend is.

Vragen mbt Bouwstoffen:

Wat zijn in deze casus de bouwstoffen?

IBC-bouwstof 7.000 m³

Klinkers 5.000 m²

(Puin 100 m³, wordt wel als bouwstof ingezet, maar betreft afval)

Hoe zou bij deze casus een risicoanalyse er uit kunnen zien voor wat betreft de bouwstoffen en welke vragen kunnen hierbij worden gesteld?

Analyseer de keten, welke actoren spelen een rol in deze casus, wat zijn de belangrijkste processtappen, op welke momenten wordt een bouwstof van de ene speler naar de andere overgedragen, wat wordt aangevoerd en afgevoerd. Verder kan ook gekeken worden naar milieuaspecten en financiële aspecten.

De actoren die hier een rol spelen zijn:

- de 'primaire' leverancier van de IBC-bouwstof
- aannemer De Graaf als leverancier en als uitvoerder van de toepassing van de IBC-bouwstof
- aannemer De Graaf als uitvoerder van de toepassing van de klinkers en het puin in het wandelpad
- de gemeente als opdrachtgever voor de toepassing van IBC-bouwstof, de klinkers en het puin in het wandelpad
- de gemeente als eigenaar van de klinkers
- de gemeente als eigenaar van het puin

Qua werkzaamheden in het kader van toezicht kan worden gedacht aan administratief toezicht; transportdocumenten, bewijsmiddelen, maar ook financiële administratie en contracten.

Maar natuurlijk ook veldinspectie wat en wanneer wordt iets aangevoerd, hoe wordt het toegepast ondermeer voor wat betreft de isolerende voorzieningen, laagdiktes etc.

Welke bewijsmiddelen (milieuhygiënische verklaringen) zijn er om de kwaliteit van een bouwstof aan te tonen?

Er zijn 3 soorten milieuhygiënische verklaringen om de kwaliteit van een bouwstof aan te tonen:

Partijkeuring

Van elke partij bouwstoffen kan de kwaliteit worden bepaald met een partijkeuring. Meestal zal dit een terugvaloptie zijn wanneer een ander type milieuhygiënische verklaring niet mogelijk of zinvol is. De monsterneming moet gebeuren door een erkende persoon of instelling.

Erkende kwaliteitsverklaring

Een erkende kwaliteitsverklaring is een milieuhygiënische verklaring op basis van een gecertificeerde bouwstof. De verklaring bestaat uit twee onderdelen. Het eerste deel is het productcertificaat dat wordt afgegeven door een erkende certificeringsinstelling. Dit productcertificaat heeft betrekking op de eigenschappen van de bouwstof voor wat betreft samenstelling en uitloging, en geeft aan dat (en hoe) de bouwstof toepasbaar is. Het tweede deel is de erkenning door de Ministers.

Fabrikant-eigenverklaring

Deze wordt door de producent zelf afgegeven, zonder periodieke externe controles door een erkende certificerende instelling en zonder erkenning van de verklaring door Onze Ministers. De verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het product ligt dus volledig bij de fabrikant. Voor fabrikanten

is dit een handig middel voor producten waarbij zware borging van de kwaliteit onnodig is, namelijk bij bouwstoffen waarvan de samenstellings- en emissiewaarden altijd ruim onder de norm liggen en waarbij voortdurende controle niets toevoegt aan de milieuhygiënische kwaliteit van het product. IBC-bouwstoffen zijn hierbij uitgezonderd. Voordat een producent een fabrikant-eigenverklaring mag afgeven, moet hij door middel van een toelatingskeuring aantonen dat zijn product aan de gestelde eisen voldoet. De fabrikant-eigenverklaring loopt vooruit op de borgingssystematiek van de Europese Bouwproductenrichtlijn. Een overzicht van fabrikant-eigenverklaringen wordt gepubliceerd op de website van Bodem+.

Welke bouwstoffen en wanneer moeten deze -in deze casus- worden gemeld?

De volgende toepassingen van bouwstoffen moeten worden gemeld:

- het toepassen van IBC-bouwstoffen
- hergebruik van bouwstoffen door dezelfde eigenaar, in de 5.000 m² klinkers

Voor de toepassing van IBC-bouwstoffen is een melding tenminste één maand vóór de toepassing noodzakelijk aan het meldpunt bodemkwaliteit.

Wanneer de milieuhygiënische verklaring op dat moment nog niet beschikbaar is, dan mag deze uiterlijk vijf werkdagen voor het toepassen via het meldpunt worden verstrekt aan het bevoegd gezag. De melding van de klinkers moet minimaal 5 werkdagen voor toepassing (ook aan het meldpunt bodemkwaliteit) worden gemeld.

In beide gevallen is het niet duidelijk of er gemeld is.

Is de toepassing van de IBC-bouwstof op de juiste wijze gebeurd, en zo ja/nee waarom?

Om de mogelijkheid van innovatie bij isolerende voorzieningen open te houden, kan een alternatieve isolerende voorziening worden toegepast die dezelfde mate van bescherming van de bodem en het oppervlaktewater biedt. Dit mag alleen wanneer de minister van VROM hiermee heeft ingestemd. Hiertoe kan een gelijkwaardigheidsverklaring worden aangevraagd bij Bodem+. De gelijkwaardigheidsverklaring wordt met het onderbouwde technische rapport weergegeven op de website van Bodem+. Vervolgens kunnen ook andere gebruikers de nieuwe techniek inzetten bij het ontwerp van isolerende voorzieningen. Voor zover kan worden nagegaan, is er verder niets bekend over de getroffen IBC-maatregelen. De toegepaste hoeveelheden (3.000 en 4.000 m³) voldoen echter niet aan de minimumhoeveelheid van 5.000 m³ die minimaal conform het Bbk moeten worden toegepast.

Is het toepassen van het puin, afkomstig van de voormalige erfverharding, als wandelpad toegestaan?

Bouw- en sloopafval is een afvalstof. Artikel 10.2 van de Wet Milieubeheer verbiedt derhalve het op of in de bodem brengen hiervan indien daarvoor geen vrijstelling is verleend op grond van het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen.

Artikel 2, eerste lid onder b, van het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen omvat de algemene vrijstelling voor het toepassen van bouwstoffen als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit. Deze vrijstelling wordt echter beperkt door het vijfde lid. In het vijfde lid is aangegeven dat de vrijstelling niet geldt indien afvalstoffen worden gebruikt welke behoren tot een categorie vermeld in artikel 1 van het Besluit stortverbod afvalstoffen, en waarvoor derhalve een stortverbod geldt. Categorie 19 van artikel 1 noemt bouw- en sloopafval en residuen, afkomstig van het bewerken van bouw- en sloopafval. Het gebruik als bouwstof is dus nog steeds verboden. Er geldt echter een uitzondering op deze regel, namelijk voor bouw- en sloopafval en residuen, afkomstig van het bewerken van bouw- en sloopafval, voor zover het granulaat betreft.

In het kort kan gesteld worden dat slechts gegraneerd bouw- en sloopafval mag worden toegepast als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit. Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen staat het

toepassen van ongebroken bouw- en sloopafval niet toe. Daarnaast is het de vraag of deze toepassing als een nuttige toepassing gezien kan worden.

Welke risico's met betrekking tot het toepassen van bouwstoffen kunnen verder nog worden onderkend?

- Het betreft geen nuttige toepassing, in de zin van dat de hoeveelheid gebruikte bouwstof teveel is in relatie tot de functie.
- Een partij bouwstof hoort niet bij milieuhygiënische verklaring (materiaal, partijgrootte, herkomst, etc.)
- De milieuhygiënische kwaliteit voldoet niet aan eisen.
- Het materiaal wordt niet terugneembaar toegepast.
- Het materiaal wordt niet verwijderd na beëindiging van de functie.
- De IBC-voorzieningen worden niet juist aangebracht.
- De milieuhygiënische verklaring, de melding of de afleverbon ontbreken.
- De mogelijke aanwezigheid van asbest.

Vragen mbt Grond & Baggerspecie

Hoe zou bij deze casus een risicoanalyse er uit kunnen zien voor wat betreft de vrijkomende en toe te passen grond en welke vragen kunnen hierbij worden gesteld?

Analyseer de keten, welke actoren spelen een rol in deze casus, wat zijn de belangrijkste processtappen, op welke momenten wordt grond van de ene speler naar de andere overgedragen, wat wordt aangevoerd en afgevoerd. Verder kan ook gekeken worden naar milieuaspecten, ruimtelijke aspecten en financiële aspecten.

De actoren die hier een rol spelen zijn:

- bureau De Boor, die het bodemonderzoek en het saneringsplan heeft opgesteld
- aannemer De Graaf, die zowel de sanering uitvoert als de infrastructuur aanlegt
- degene(n) die de grond voor de geluidswal leveren
- degene die het depot beheert (waarschijnlijk De Graaf of de gemeente)
- de gemeente als opdrachtgever voor werkzaamheden en als grondeigenaar

Qua werkzaamheden in het kader van toezicht kan worden gedacht aan administratief toezicht; transportdocumenten, bewijsmiddelen, maar ook financiële administratie en contracten. Maar natuurlijk ook veldinspectie wat en wanneer wordt iets aangevoerd, hoe wordt het toegepast etc. Wat en hoeveel wordt aangevoerd, van wie afkomstig. Wat en hoeveel wordt afgevoerd en naar wie.

Onder welke voorwaarden die het Besluit Bodemkwaliteit stelt, mag grond worden opgeslagen en wat gaat er hier mis?

Het Bbk maakt onderscheid tussen verschillende vormen van tijdelijke opslag, die vooraf gaan aan een definitieve toepassing. De verschillende vormen en de bijbehorende voorwaarden zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Vorm van tijdelijke opslag	Voorwaarden van het Besluit		
	Maximale duur van de opslag	Kwaliteitseisen	Meldingsplicht
Kortdurende opslag	6 maanden	-	Ja
Tijdelijke opslag op landbodem	3 jaar	Kwaliteit moet voldoen aan de kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem.	Ja, met duur van de opslag en eindbestemming

De opslag is gemeld als kortdurend, namelijk 3 maanden; echter de grond blijft langer in opslag, namelijk 8 maanden en voldoet in die zin niet aan de voorwaarden van kortdurende opslag, daardoor wordt er ook niet voldaan aan het vereiste om de kwaliteitstoets uit te voeren. De kwaliteit van de opgeslagen grond komt ook niet overeen met de ontvangende bodem.

Welke criteria voor een grootschalige bodemtoepassing (GBT) worden hier niet nageleefd?

De leeflaag is te dun, deze moet conform art. 63 lid 3 Bbk, minimaal 50 cm zijn.

Welke aspecten mbt de tijdelijke opslag zijn hier als risicovol aan te merken?

- Verschillende kwaliteiten worden aangevoerd en opgeslagen (en raken vermengd?).
- Niet duidelijk is hoe het depotbeheer is geregeld.

- De duur van de opslag en de aard van het opgeslagen materiaal brengt milieuhygiënische risico's met zich mee.
- [herkomstlocaties zijn niet duidelijk in beeld.](#)
- Derden kunnen (illegaal) grond (en afval) bij het depot storten.
- .....

Welke overige risico's met betrekking tot de grondstromen kunnen verder nog worden onderkend? Waar is in dat kader informatie te halen of aan wie is het zinvol om informatie te verstrekken?

Naast de onduidelijkheid omtrent de aanvoer van grond voor de GBT, is ook onduidelijk waar de gesaneerde 500 m³ blijft.

Probeer te achterhalen waar de grond voor de GBT vandaan komt; informeer bij de leveranciers aangaande kwaliteiten en hoeveelheden. Informeer bij de bevoegde gezagen van de herkomstlocaties. Mochten er onduidelijkheden of missers gemaakt zijn in relatie tot Kwalibo, informeer het Toezichtskloket van de Inspecties.

Om bovenstaande informatie te achterhalen kan onder andere gebruik worden gemaakt van:

- het saneringsplan
- het logboek van de bodemsanering
- het bestek, of de bestekken en werkplannen en overige logboeken
- administratie met betrekking tot de aanleg van de infrastructuur en administratie omtrent de aanvoer en opslag van de te passen grond

Ga na waar de saneringsgrond naar toe is gegaan, in eerste instantie bij de aannemer, maar ook bij de ontvangstlocatie ic. de verwerker. Informeer zonodig het bevoegd gezag voor de inrichting/locatie waar de saneringsgrond naar toe is gegaan